

Misligheter og korrupsjon

Hvordan oppdage dette raskt og tidlig og ikke minst håndtere situasjonen dersom dette inntreffer

En praktisk workshop for kommunerevisorer, regnskap og økonomisjefer/ medarbeidere og andre fra ledelsen i Agder

Kristiansand 18th oktober 2018 kl. 9:00-16:00

(ved Nigel Iyer og Veronica Morino)

Introduksjon

Svindel, misligheter og korrupsjon er ikke noe nytt, ikke engang i Norge. Et av de største tapene ved svindel kommer uten tvil fra eksterne leverandører og selskaper som på en eller annen måte klarer å overfakturere en kommune for varer og/eller tjenester og slippe unna med det. Disse "uunngåelige kostnadene" kan faktisk unngås og etter Hibis erfaring, kan det også oppdages tidlig.

I de senere år har de fleste norske offentlige instanser og kommuner, samt mange selskaper implementert en form for varslingsordning. Men utfordringen forblir alltid: vi må finne en måte å oppdage misligheter og korrupsjon tidligere på, så vi ikke trenger å vente på varslerne.

Hovedmålet med kurset og verkstedet er å hjelpe både kommunerevisorer i Agder til å stå sammen mot misligheter og korrupsjon, samt utforske hvordan man identifiserer faktiske eksempler. Og viktigst avalt, løse dem på en effektiv og ordentlig måte.

Kurset og øvelsene vil være interaktiv og i grupper, inneholde case-studier og forskjellige scenarier med dokumenter og analyse av holdninger (ved hjelp av drama på film og andre oppgaver).

Foredragsholdere:

Veronica Morino er Partner i Hibis. Hun er opprinnelig sosiologi med en mastergrad i arbeidssosiologi en master i organisasjonsvitenskap. Hennes ekspertise kommer fra over 18 års arbeid mot uetisk og ulovlig forretningsopptreden. Hun etterforsker omfattende mislighetssaker i multinasjonale selskaper, og jobber med å øke bevisstheten gjennom skreddersydde mislighets- og korrupsjons-opplæringsprogrammer.

Nigel Krishna Iyer, Partner i Hibis har over 25 års erfaring fra etterforskning og oppdagelse av korrupsjon og misligheter. Gjennom erfaring fra informatikk og revisjon, utviklet Nigel en stor interesse for utredelse av korrupsjon og misligheter. Han er også en kvalifisert dramatiker og har skrevet flere filmer og skuespill basert på erfaringer som brukes i undervisning over hele verden. Nigel har skrevet bøker og artikler, og underviser bredt om hvordan å forsvare organisasjoner fra korrupsjon, svindel og misligheter.

Agenda	
Tid	Seksjon
08.30	Registrering
08.45	Velkomst og målsetninger
09.00	<p>Misligheter og korrupsjon hos kommunene i dag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Misligheter, korrupsjon og uetisk atferd – hvem – hva – hvordan - hvorfor • Eksempler og trender • Hvorfor vi bryter reglene, rasjonalisering og "mislighetskultur" • Hvor er vi mest sårbare? • Hva bør vi gjøre for å oppdage uetisk atferd?
10.15	<i>Pause</i>
10.30	<p>Finn de røde flaggene!</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pengestrømmen og fakturering fra leverandører • Vedtak - interessekonflikter og tilfeller hvor det stilles store spørsmål om habilitet • Tildeling av kontrakter - tegn på bestikkelse, smøring og svarte penger • Rapportering og falsifisering av tall • Virksomheten generelt <p>Øvelse 1: En interaktiv case fra kommunesektoren hvor vi vurderer menneskelig atferd, dokumenter og transaksjoner og bl.a. evaluerer røde flagg.</p>
11.30	<i>Lunsj</i>
12.15	<p>Hvor og hvordan skjer uetisk atferd mot og hos kommuner i Agder?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hva er verdiene, hvem er motstandere og hvor ligger mulighetene? • Bruk av «Tenk som en tyv» metoden for å kartlegge den aktuelle risikoen for misligheter og korrupsjon i kommuner <p>Øvelse 2: Risiko Brainstorming</p>
13.30	<i>Pause</i>
13.45	<p>Hva skal man gjøre når mulige misligheter eller korrupsjon oppstår?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Handtering av informasjon fra varslere • Hvordan man kan bygge et eget system for tidlig oppdagelse og behandling av røde flagg og andre signaler på misligheter og korrupsjon • Teamwork som involverer kommunerevisorene, kommuneregnskap, innkjøp osv mot svindel og korrupsjon • Lær å vurdere situasjonen gjennom desktop undersøkelsesteknikker (en introduksjon) <p>Øvelse 3: «Samarbeid og rapportering til ledelse»</p>

Agenda

Tid	Seksjon
14.45	<i>Pause</i>
15.00	Utarbeide struktur og en felles strategi mot misligheter og korrupsjon som går på tvers av avdelinger og kommuner (og i samarbeid med kommunerevisorer) <ul style="list-style-type: none"> • Eksempler fra offentlig sektor i Norge, Sverige og andre land. • Hvordan kan man best samarbeide for å utvikle «early warning» tester (for å spare ressurser og unngå komplekse granskinger) • Skape et «kommunenorge» som er motstandsdyktige mot misligheter og korrupsjon
15.45	Oppsummering, refleksjoner og spørsmål
16.00	<i>Slutt</i>